AVİM Yorum • No: 2016 / 52 • Ekim 2016

DÜNYA SİYASETİNDE KAZAKİSTAN'IN ARTAN ETKİSİ VE SON GELİŞMELER

Kübra ÇETİN

.

Son dönem izlediği dengeli ve aktif dış politika ile Kazakistan bölgesel olarak ağırlığı artan bir ülke haline gelmiştir. Orta Asyada önemli bir rol üstlenen Kazakistan, hem bölgede hem de küresel düzeyde ilişkilerde önceliklerini kullanarak etkin bir rol oynamaktadır. Özellikle Birleşmiş Milletler gibi uluslararası örgütlerde ve gelişmelerde üstlendiği roller ile Kazakistan kendisini diğer Orta Asya devletlerinden farklı olarak bölgesel güç olarak konumlandırma eğilimindedir. 3 Ağustosta Paris İklim Değişikliği Antlaşmasını imzalaması, EXPO 2017ye ev sahipliği yapacak olması, 2017-2018 dönemi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine seçilmiş olması, Kazakistanın son dönemdeki aktif dış politikasının işaretleridir. Bölgesel düzeyde de son dönemlerde temaslarını yoğunlaştıran Kazakistan, Türkiye ile de yakın temaslar halindedir.

Kazakistan Dışişleri Bakanı Yerlan İdrisov, 2 Ağustosta New Yorkta Birleşmiş Milletler (BM) merkezinde düzenlenen törende Paris İklim Değişikliği Anlaşmasını imzalamıştır. Anlaşmanın imzalanmasının ardından, İdrisov, BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon ile buluşmuştur. Ban Ki-moon bu önemli uluslararası anlaşmayı imzalaması aynı zamanda ülkesinin BM Güvenlik Konseyine geçici üye olarak seçilmesi üzerine Kazakistanı kutlamıştır. Buluşmada, terör ile mücadele, şiddet içeren aşırılık aynı zamanda sürdürülebilir kalkınma ve barış inşası konuları konuşulmuştur.[i] Bu bağlamda söz konusu sorunların yüksek düzeyde görüşülmesi, Kazakistanın küresel düzeydeki rolünü güçlendirmiştir.

Yukarıda da bahsedildiği üzere, Kazakistan 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine seçilmiştir. New-Yorkta yapılan Konsey toplantısında BMye üye 193 ülkenin 138inin Kazakistana destek oyu vermesiyle Kazakistan BM Güvenlik Konseyine Orta Asyadan üye olan ilk ülke olmuştur. 1 Ocak 2017 - 31 Aralık 2018 tarihleri arasında Kazakistan Güvenlik Konseyi geçici üyeliğini yürütecektir.[ii] Bu süreç içinde Kazakistanın dünya siyasetinde görünürlüğünün artması ve daha aktif bir dış politika izlemesi beklenmektedir.

Dış politikanın yanı sıra Kazakistan önemli etkinliklerden birisine ev sahipliği yapacaktır.10 Haziran-10 Eylül 2017 tarihleri arasında uluslararası EXPO-2017 fuarı Kazakistanın Astana şehrinde düzenlenecektir. EXPO-2017 Komisyonu, fuara 85 ülkenin ve 15 uluslararası organizasyonun katılacağını onaylamıştır. Astana, bu etkinlik hazırlıklarında da BM ile

yaptığı sözleşmelere sadık kamış ve Paris İklim Değişikliği Antlaşmasını imzalayarak EXPO-2017nin Geleceğin Enerjisi-Yeşil Enerji sloganı adı altında çevre koruma konularına öncelik verdiğini dünyaya duyurmuştur.[iii] Aynı zamanda Kazakistan Dışişleri Bakanı Yerlan İdrisov 3 Ağustosta katıldığı C5+1 (Orta Asya ve Amerika Birleşik Devletleri) toplantısı sonrasında ABD Dışişleri Bakanı John Kerry ve bazı yatırımcılarla yaptığı görüşmede EXPO-2017deki yatırım fırsatları ile ilgili bilgiler vermiştir.[iv] Dolayısıyla bu etkinlik önümüzdeki dönemde hem küresel hem de bölgesel düzeyde Kazakistanı birçok açıdan öne çıkaracak bir özellik de taşımaktadır.

Kazakistan bölgesel düzeyde de aktif bir siyaset izlemektedir. Türkiye ile de yakın temasları bulunan Kazakistan, Rusya ve Türkiye ilişkilerinde oynadığı arabulucu rolü ve Türkiyenin Şangay İşbirliği Örgütüne üyeliğikonusunda desteği ile etkinliğini sürdürmektedir. Bu bağlamda Nazarbayev, 5 Ağustos 2016 tarihinde mevkidaşı Recep Tayyip Erdoğanın daveti üzerine ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaret vesilesiyle iki cumhurbaşkanı baş başa ve heyetler arası görüşmelerin ardından ortak basın toplantısına katılmışlardır. Görüşmelerde, iki taraf da uluslararası ve bölgesel meseleleri; Türkiye Rusya ilişkilerini, Türkiyenin Şangay İşbirliği Örgütüne katılımı ve yatırım projeleri gibi politik diyaloğu güçlendirme potansiyeline sahip konuları ele almıştır.

Yeni İpek Yolu Projesinde iki ülkenin de merkezi konumda olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan,"Orta koridor girişimimiz ve ulaştırma lojistik projelerimizle Türkiye'nin Kazakistan'ın batıya açılan kapısı, Kazakistan'ın ise Türkiye'nin doğuya kapısı olmasını arzu ediyoruz." değerlendirmesinde bulunmuştur. [v] Toplantı boyunca iki ülkenin de birbirini stratejik partner olarak ifade etmesi ileride işbirliği konularının daha da artacağına işarettir.

Kazak Cumhurbaşkanı Nazarbayev Türkiyenin ŞİÖ üyeliğinin söz konusu olması durumunda desteklerini belirtmiştir. Hatırlanacağı üzere, dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, 2013'teki Rusya ziyaretinde "Bizi Şanghay İşbirliği'ne alın" demişti. Bu konu ile ilgili olarak, Nazarbayev, ortak basın toplantısında şunları söylemiştir: "Türkiyenin, Şanghay İşbirliği Örgütünün (ŞİÖ) bünyesinde olmasını sonuna kadar destekliyoruz. Ben tamamıyla destekledim bu düşünceyi. Bizim ŞİÖ partnerlerimizin de bu girişimi destekleyeceğine inanıyorum."[vi] Türkiye-Rusya ilişkilerinin normalleştiği bu süreçte Kazakistanın bu desteği önem arz etse de, Rusyanın, Orta Asya ülkeleriyle kültürel bağı olan İran ve Türkiyenin örgüte üyeliğine geçmiş dönemlerde sıcak bakmadığı bilinmektedir.

Dünyadaki ekonomik krize rağmen Kazakistan ve Türkiye arasındaki ilişkilerin geliştiğine vurgu yapan Nazarbayev, iki ülke arasındaki yatırımların yaklaşık 8oo milyon dolara ulaştığını ve Türk işadamlarının Kazakistana yatırımını desteklediğini de ifade etmiştir. İki ülkenin de olumlu sinyaller verdiği toplantıda özellikle Kazakistanın gayreti ile Rus-Türk ilişkilerinin düzeltilmesi de konuşulmuştur. Türkiye de Kazakistan da Avrasya bölgesinde hem bağlantı noktası hem de pazar olma kapasitesi bağlamında, ikili düzey ilişkilerin gelişmesinin ötesinde, bölgede de yeni projelerin gerçekleştirilmesinde öncü olabilecektir. Kazakistanın BM güvenlik konseyi geçici üyeliği ve imzaladığı uluslararası sözleşmeler Doğu ve Batı arasında köprü kurabilecek bu oluşumun önemli ayakları olacaktır. Sonuç olarak, Kazakistanın uluslararası örgüt ve kuruluşları dış politikasında bir araç olarak kullanarak dünya siyasetinde varlığını göstermeye başladığını söylemek mümkündür. Bu

bağlamda diğer aktörlerle olan ilişkilerini pragmatist bakış açısıyla iyi tutmaktadır. Yukarıda bahsi geçen kısa sürede yaşanan ve önem arz edecek bu gelişmeler bu aktif politikanın ve vizyonun kanıtını oluşturmaktadır.

Fotoğraf: hurriyet.com.tr

[i] "Ban congratulates Kazakhstan on its signing of the Paris Agreement on climate change" UN News Centre. 3 August 2016. Web. (Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2016), http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=54619#.V61hlU2LTIU

"Kazakhstan Signs Paris Climate Change Agreement."Agora.parl.org. 9 August 2016. Web. (Erişim Tarihi: 10 Ağustos 2016), http://www.agora-parl.org/node/19599

[ii] BM Güvenlik Konseyinde 5i daimi olmak üzere 15 üye ülke bulunmaktadır. Veto hakkına sahip 5 daimi üye, Çin, Fransa, Rusya, Büyük Britanya ve Amerika Birleşik Devletleridir. Kalan 10 geçici üye Japonya, Mısır, Senegal, Ukrayna ve Uruguaydır.

"Kazakistan, BMGK Geçici Üyeliğini Resmileştirdi." TürkKazak. 9 August 2016. Web. (Erişim Tarihi: 10 Ağustos 2016), http://turkkazak.com/site/?p=41845

[iii] "Kazakhstan signed the Paris agreement on climate change." Daily World News. 3 August 2016. Web. (Erişim Tarihi: 10 Ağustos 2016), http://visitwinchestervirginia.com/kazakhstan-signed-the-paris-agreement-on-climate-change/

[iv] "Orta Asya, Çıkarların çatıştığı değil, Kesiştiği bölge olmalı." Kazakistan.Kz. 4 Ağustos2016. Web. (Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2016), http://www.kazakistan.kz/orta-asya-cikarlarin-catistigi-degil-kesistigi-bolge-olmali/

[v] "Turkey is a Strategic Partner of Kazakhstan." 05.08.2016. Presidency of The Republic of Turkey. Web. (Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2016), https://www.tccb.gov.tr/en/news/542/49913/feto-poses-a-threat-not-only-for-turkey-but-also-all-the-countries-it-is-present-in.html

[vi] "Nazarbayev calls Turkey to join implementation of Nurly Zhol program." Kazinform International News Agency. 06 August 2016. Web. (Erişim Taihi:6 Ağustos 2016), http://www.inform.kz/eng/article/2933949

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: ÇETİN, Kübra. 2026. "DÜNYA SİYASETİNDE KAZAKİSTAN'IN ARTAN ETKİSİ VE SON GELİŞMELER." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 52. Ekim 04. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/tr/Yorum/DUNYA-SIYASETINDE-KAZAKISTAN-IN-ARTAN-ETKISI-VE-SON-GELISMELER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır